

УДК 811.111

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/86-3-34>

Світлана ТИХОНІНА,

orcid.org/0000-0001-6289-0529

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської мови № 2

Національного університету «Одеська морська академія»

(Одеса, Україна) s_tykhonina@ukr.net

КОНЦЕПТ У ЛІНГВІСТИЧНОМУ ПРОСТОРІ: ВІД ОДИНИЦІ МИСЛЕННЯ ДО КОНЦЕПТОСФЕРИ

У статті досліджено концепт як ключову одиницю когнітивної лінгвістики, яка є ментальним утворенням, що відображає знання, досвід, уявлення людини про навколишній світ і оперує як засіб категоризації реальності. Наголошується на важливості концептів у формуванні мовної картини світу та їх ролі в когнітивному сприйнятті інформації. Подається аналіз основних підходів до визначення поняття «концепт» у працях відомих лінгвістів. Особлива увага приділяється тлумаченню концепту в українській лінгвістичній традиції (О. О. Селіванова, О. М. Газуда, В. П. Пліс, інші), в якій концепт постає як складна інформаційна структура, що охоплює як вербальні, так і невербальні елементи, сформовані у процесі чуттєвого, предметного та розумового пізнання. Розглянуто типологію концептів: уявлення, схема, поняття, фрейм, сценарій, ґештальт; класифікацію за ступенем абстрактності, стійкості та вербалізованості. Описано структуру концепту, яка має польову організацію: ядро (чуттєво-наочна основа) та периферію (більш абстрактні смисли). Здійснено розмежування між концептом і мовним значенням. У статті також наголошено на тому, що концепт ширший, ніж лексичне значення, оскільки включає також невербалізовані, позамовні складові. Увагу зосереджено на динамічності концептів і постійній змінності їхнього змісту. Сукупність концептів утворює концептосферу, тобто всіма потенціями концептів носіїв мови. Чим багатша культура нації, її фольклор, література, наука, образотворче мистецтво, історичний досвід, релігія, тим багатша концептосфера національної мови. Подальші дослідження понять «концепт» та «концептосфера» є перспективними у міждисциплінарному аспекті, а також у конкретних мовно-культурних контекстах, що дозволить глибше розкрити механізми ментальної обробки знань.

Ключові слова: вербалізація, когнітивна лінгвістика, концепт, концептосфера, мовне значення, структура концепту.

Svitlana TYKHONYNA,

orcid.org/0000-0001-6289-0529

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of English № 2

National University "Odessa Maritime Academy"

(Odesa, Ukraine) s_tykhonina@ukr.net

CONCEPT IN THE LINGUISTIC SPACE: FROM MENTAL UNIT TO CONCEPTOSPHERE

The article examines the concept as a key unit of cognitive linguistics, which is a mental formation that reflects knowledge, experience, and human perceptions of the world around us and operates as a means of categorising reality. The importance of concepts in the formation of the linguistic picture of the world and their role in the cognitive perception of information is emphasised. The article analyses the main approaches to the definition of the concept in the works of famous linguists. Particular attention is paid to the interpretation of the concept in the Ukrainian linguistic tradition (O. O. Selivanova, O. M. Gazuda, V. P. Plis, and others), in which the concept appears as a complex information structure that includes both verbal and non-verbal elements formed in the process of sensory, object and mental cognition. The author considers the typology of concepts: representation, scheme, concept, frame, scenario, gestalt; classification by the degree of abstraction, stability and verbalisation. The structure of the concept is described, which has a field organisation: the core (sensory-visual basis) and the periphery (more abstract meanings). A distinction is made between the concept and the linguistic meaning. The article also emphasises that the concept is broader than lexical meaning, as it also includes non-verbal, extra-linguistic components. The attention is focused on the dynamism of concepts and the constant change of their content. The totality of concepts forms the conceptus sphere, i.e. all potentialities of native speakers' concepts. The richer the culture of a nation, its folklore, literature, science, fine arts, historical experience, religion, the richer the conceptual sphere of the national language. Further research on the concepts of 'concept' and 'conceptosphere' is promising in the interdisciplinary aspect, as well as in specific linguistic and cultural contexts, which will allow us to reveal the mechanisms of mental knowledge processing in a deeper way.

Key words: verbalisation, cognitive linguistics, concept, conceptosphere, linguistic meaning, concept structure.

Постановка проблеми. У сучасній лінгвістиці поняття *концепт* та *концептосфера* набувають особливого значення, виступаючи ключовими категоріями когнітивної парадигми. Зміщення акценту з формальної структури мови на дослідження мови як інструменту пізнання світу стимулювало появу нових підходів до аналізу мовних одиниць, зокрема через призму мислення, культури та свідомості. У цьому контексті *концепт* розглядається як одиниця когнітивної пам'яті, яка акумулює знання, емоції, асоціації та культурні уявлення, пов'язані з певним явищем або об'єктом. *Концептосфера*, в свою чергу, представляється сукупністю концептів, що утворюють певну ментально-культурну структуру національної або індивідуальної свідомості. Вивчення концептосфери дозволяє простежити, як відображається реальність у свідомості носіїв певної мови, та виявити відмінності у мовному сприйнятті світу представниками різних культур.

Дослідження концептів і концептосфери стає особливо **актуальним** в умовах глобалізації, де міжкультурна комунікація вимагає глибшого розуміння не лише мови, а й культурно-ментального коду, який ця мова несе. Саме тому аналіз концептів відкриває нові можливості в таких галузях, як перекладознавство, культурологія, лінгвокультурологія та міжкультурна комунікація.

Аналіз досліджень. В українському мовознавстві дослідженню поняття «концепт» присвячено багато робіт видатних вчених, адже «концепт» вважається центральним для багатьох лінгвістичних дисциплін, проте не існує єдиного погляду щодо його визначення. Традиційно виокремлюють три основні підходи до визначення поняття «концепт», окреслених його диференційними ознаками:

– *когнітивний*: концепт визначається як ментальне утворення з чіткою структурою, що функціонує у різних типах дискурсу (О. Бабушкін, М. Болдирев, С. Воркачов, С. Жаботинська, А. Приходько, О. Селіванова, О. Карпенко);

– *лінгвокультурологічний*: концепт є відтворенням цінностей суспільства (С. Воркачов, В. Жайворонок, А. Загнітко, В. Маслова);

– *психолінгвістичний*: концепт слугує когнітивною одиницею, яка відображає спосіб сприйняття та інтерпретації світу індивідом (О. Єфименко, О. Залевська, І. Штерн).

Українські дослідники виголошують єдність у розумінні *концепту* як ментального утворення. Відмінність полягає в теоретичних акцентах: деякі мовознавці вивчають *концепт* через дискурс, інші – через культуру, ономастику або логіку, що

свідчить про високу міждисциплінарність та динаміку поняття «концепт» у сучасній лінгвістиці.

Мета статті. Мета представленої наукової розвідки полягає у вивченні сутності понять *концепт* та *концептосфера*. Об'єктом дослідження обрано поняття *концепт* та *концептосфера*, предметом – слугують їх структура, функції та взємозв'язок у мовній картині світу. Для досягнення поставленої мети виконано ряд завдань:

- проаналізовано поняття «концепт»;
- встановлено чинники різних його визначень;
- окреслено різницю між *концептом* та *мовним значенням*;
- досліджено поняття «концептосфера»;
- розмежовано поняття *концепт* та *концептосфера*.

Під час наукової розвідки застосовано комплексні методи дослідження: аналіз лінгвістичної літератури та зіставний метод для встановлення сутності понять «концепт» та «концептосфера».

Виклад основного матеріалу. Центральним об'єктом дослідження когнітивної лінгвістики є *концепти* – змістовні одиниці пам'яті, всієї картини світу, відображеної у свідомості людини та її психіці. Представники когнітивної лінгвістики вважають, що кожна мова являє собою певну систему концептів, завдяки якій носії мови можуть сприймати, структурувати, класифікувати й інтерпретувати потік інформації, що надходить із навколишнього світу. Можливість категоризації об'єктів дає змогу об'єднувати їх у класи на підставі певних подібностей.

Когнітивний погляд на походження природної мови змушує визнати не тільки сам факт ментальної репрезентації світу в свідомості людини, а й факт упорядкованості цієї репрезентації, наявності в ній організуючих принципів у поданні знань та їхнього існування у формі концептів, змістовних одиниць свідомості.

У теперішній час саме термін «концепт» вважається фундаментальним поняттям в когнітивній лінгвістиці як найбільш уживаний.

Один із перших лінгвістів, який звернувся до дослідження концепту, – С. О. Аскольдов-Алексєєв. У статті «Концепт і слово» (1928 р.) він визначає концепт як «мисленнєве утворення, яке заміщує в процесі мислення невизначену множинність предметів одного роду» (цит. за Федорюк, 2019: 14). Щоб з'ясувати природу концептів, необхідно вловити найістотніший їхній бік як пізнавальних засобів. Цей бік і вбачається у функції заміщення. Отже, на думку вченого, концепт є ментальним утворенням, яке заміщує у процесі думки невизначену множину предметів одного й

того самого роду, він також може заміщувати й реальні дії (математичні концепти). Д. С. Лихачов продовжує ідею С. О. Аскольдова-Алексєєва й пропонує «вважати *концепт* своєрідним «алгебраїчним» виразом... яким ми оперуємо у своєму письмовому та усному мовленні, бо охопити значення в усій його складності людина просто не встигає, інколи не може, а інколи по-своєму інтерпретує його (залежно від своєї освіти, особистого досвіду, належності до певної сфери, професії тощо)» [там само].

О. О. Селіванова визначає *концепт* як інформаційну структуру свідомості, різносубстрактну, певним чином організовану одиницю пам'яті, яка містить сукупність знань про об'єкт пізнання, як вербальних, так і невербальних, набутих шляхом взаємодії п'яти психічних функцій свідомості й поза свідомого (Селіванова, 2006: 125). Таким чином, наголошується на функції обробки концептом інформації від сенсорних сигналів до ментальних репрезентацій різного типу у свідомості людини.

У цьому ж ключі тлумачать поняття «концепт» й інші українські дослідники. На думку О. М. Газуди, *концепт* є ментальним утворенням, зумовлене формуванням мисленнєвого підходу через ментальну проекцію людини і сприйняття нею навколишнього середовища (Газуда, 2018: 22). В. П. Пліс визначає концепт як когнітивну одиницю, яка відображає знання, досвід та уявлення людини про світ» (Пліс, 2019: 116). А. П. Бабушкін стверджує, що концепт (від лат. «схоплювання, сприйняття») – це одиниця знання, яка відображає досвід та уявлення мовної особистості у процесі «схоплювання» смислів речей у єдності мовленнєвого висловлення (Науковий Блог).

Таким чином, бачимо, що *концепт* розглядається переважно як абстрактна одиниця, смисли, якими оперує людина в процесі мислення, і які відображають зміст досвіду й знання, зміст результатів усієї діяльності людини й процесів пізнання нею навколишнього світу у вигляді визначених одиниць. Зміст концепту включає інформацію про те, що індивід знає, передбачає, думає, уявляє про певний фрагмент світу. Концепт є чистим смислом, що не набув лінгвальної форми; це першосмисл, первообраз.

Концепт піддається вербалізації та суб'єктивізації (Приходько, 2008: 24); має різнорівневу структуру та мовне вираження (Гарбера, 2014: 66).

Термін «концепт» є *парасольковим*: він «вкриває» предметні царини кількох наукових напрямів, передусім когнітивної психології та когнітивної лінгвістики, які вивчають проблемами мислення

та пізнання, зберігання та обробки інформації (Науковий Блог).

Пізнаючи навколишній світ, у свідомості людини формується система знань про світ, що складається з концептів різного рівня складності. Чинниками, що визначають формування концепту, вважаємо наступні: 1) чуттєвий досвід, тобто сприйняття органів чуття; 2) предметна діяльність людини; 3) розумова діяльність, що породжує виникнення нових концептів на основі вже наявних; 4) тлумачення і пояснення понять; 5) «виведення» нових концептів при зверненні до словникових дефініцій незнайомих слів.

Концепт являє собою ту абстрактну одиницю, якою людина оперує в процесі мислення. Ці одиниці відображають результати знань, отриманих людиною, накопиченого нею досвіду. Людина мислить концептами. Аналізуючи, порівнюючи, поєднуючи різні концепти в процесі розумової діяльності, вона формує нові концепти як результат мислення

Аналогами терміну «концепт» є «лінгвокультура», «лого-епістема», «міфологема», «ноема», які активно вживаються в українському мовознавстві в залежності від аспекту дослідження (О. Левченко, Н. Мех, О. Дзюбенко, Н. Бевз, С. Белевцова, ін.).

Як більшість наукових понять, часто *концепт* вводиться через когнітивну метафору: його називають «квантом знання», «багатовимірним згусток смислу», «смисловим квантом буття», «геном культури», «згустком культури у свідомості людини», «ембріоном мисленнєвої операції» (Полюжин, 2015: 217).

Отже, *концепт* – глобальна розумова одиниця, що являє собою квант структурованого знання. Зміст концепту включає відомості про об'єкти, їхні властивості, про те, що людина знає, думає, припускає, уявляє про об'єкти світу. Людина мислить концептами, комбінуючи їх, формуючи нові концепти під час мислення. *Концепти* – ідеальні сутності, що формуються у свідомості людини з безпосереднього чуттєвого досвіду (через органи чуття); із безпосередніх операцій людини з предметами (через предметну діяльність); із взаємодії за допомогою мисленнєвої діяльності з уже сформованими концептами; з мовного спілкування.

Виокремлюють три типи моделей концептів:

- 1) однорівневі, що складаються тільки з чуттєвого ядра;
- 2) багаторівневі, що включають кілька когнітивних шарів, які різняться за ступенем абстракції;
- 3) сегментні, що являють собою базовий чуттєвий шар, оточений кількома сегментами, рівноправними за ступенем абстракції.

Розрізняють такі типи концептів:

1) уявлення: концепт-представлення об'єктивується в мові лексичними одиницями конкретної семантики;

2) схема: ці концепти представлені узагальненою просторово-графічною або контурною схемою;

3) поняття: концепт, що складається з істотних ознак предмета або явища;

4) фрейм: той, що є змістовний у цілісності його складових частин багатокомпонентний концепт, деяка сукупність стандартних знань про предмет або явище;

5) сценарій (скрипт): послідовність кількох епізодів у часі;

6) гештальт: комплексна, цілісна функціональна мисленнєва структура, що впорядковує різноманіття окремих явищ у свідомості.

Концепти також класифікують за:

1) за ступенем абстрактності змісту (виокремлюють абстрактні та конкретні концепти);

2) за ступенем стійкості (виокремлюють стійкі, тобто регулярно вербалізовані в стандартній мовній формі, і нестійкі, тобто нерегулярно або зовсім невербалізовані концепти);

3) за спостережливістю (концепти можна поділити на вербалізовані, для яких є регулярні мовні засоби вираження, і приховані, тобто такі, що не вербалізуються або вербалізуються штучно тільки в умовах примусово поставленого завдання).

Структуру та обсяг концепту визначає сукупність базового шару та додаткових когнітивних ознак і когнітивних шарів. До структури концепту відноситься все, що належить будові поняття, а також те, що робить його фактом культури, початкова форма (етимологія); сучасні асоційовані асоціації; оцінки. Структура концепту складається з трьох шарів: 1) основного шару, який є його основою, актуальною ознакою; 2) однієї або кількох додаткових ознак, які є вже не актуальними; 3) внутрішньої форми.

Така модель структури концепту є *польовою*. Подібно до польової моделі значення слова, можна припустити, що й концепт має багатокомпонентну та багатшарову структуру, яка може бути виявлена через аналіз мовних засобів її репрезентації.

Польовий опис концепт отримує в термінах ядра і периферії. До ядра належать шари з найбільш чуттєво-наочною конкретністю, первинні, найяскравіші образи; більш абстрактні шари становлять периферію концепту. Периферійний статус тієї чи іншої концептуальної ознаки зовсім не свідчить про її малозначущість у полі концепту, статус ознаки вказує на ступінь її віддаленості від

ядра за ознакою конкретності та наочності образного уявлення.

Число концептів і обсяг їхнього змісту постійно змінюються.

Обмін концептами в комунікативних актах здійснюється за допомогою лексичних засобів мови. Тому розкриття змісту концепту найефективніше здійснюється шляхом аналізу структури значення слова, представленого на формальному рівні лексемою, а на змістовому рівні – *семемою*. Багатшаровість концепту відбивається в множинності *семем*, концептуальні прикмети, що характеризують концепт, «осідають» у семантичних ознаках, семах.

Існує необхідність розрізняти *концепт* і *мовне значення*. Багато дослідників слушно вважають, що концепт ширший за мовне значення. «Поняття смислу (концепту) ширше, ніж власне мовне, або понятійно-мовне. У фокус останнього потрапляють не всі ознаки, відображені у відповідному понятті, а тільки ті з них, що відображають властивості, виокремлені в об'єкті при його називанні. Звідси розбіжність поняття і значення не тільки за обсягом, а й за якістю змісту» (цит. за Зайченко, 2019: 80).

Основою концепту є чуттєвий образ, а значення складу являє собою сукупність семантичних компонентів – сем. Уся сукупність сем при семантичному аналізі не може представити зміст концепту повністю, оскільки світ думок ніколи не знаходить повного вираження в мовній системі. Концепт – одиниця концептосфери, значення – одиниця семантичного простору мови. Значення своїми системними семами передає певні ознаки, що утворюють концепт, але це завжди лише частина смислового змісту концепту. Концепт значно ширший, ніж лексичне значення. Значення становить лише один (або кілька) з аспектів концепту як етнопсихічного утворення. Значення не зводиться до концепту. Концепт виступає лише уявним субстратом значення, на якому лінгво-креативне мислення нарощує різноманітні смисли оцінного, емотивного та експресивно-образного характеру. Вербалізована частина концепту є його значенням, невербалізована – позамовним смислом. Концепти, сформовані носіями мови і збережені в пам'яті людей, утворюють концептосферу мови.

Отже, концептосфера – сукупність концептів нації, вона утворена всіма потенціями концептів носіїв мови. Чим багатша культура нації, її фольклор, література, наука, образотворче мистецтво, історичний досвід, релігія, тим багатша концептосфера національної мови.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що центральним об'єктом

когнітивної лінгвістики є концепт – ментальна, змістовна одиниця, яка є носієм знань, досвіду, уявлень людини про світ. Концепт є результатом пізнавальної діяльності, сформованим на основі чуттєвого досвіду, мовного спілкування, ментальної обробки інформації та рефлексії. Він виконує функцію заміщення множинності реальних об'єктів і явищ у свідомості людини, забезпечуючи формування, збереження та передачу знань.

Різні підходи до визначення концепту засвідчують багатовимірність цієї категорії та її міждисциплінарний характер. Концепт, на відміну від мовного значення, не зводиться до лексичної семантики, а охоплює ширший обсяг знань – від вербалізованих смислів до особистісно-оцінних, асоціативних та культурно зумовлених змістів.

Концепт має багаторівневу структуру, яка включає ядерні та периферійні ознаки, чуттєво-образний компонент, логічні зв'язки, асоціації, оцінки та внутрішню форму. Типології концептів побудовані на основі різних критеріїв: за рівнем абстракції, стабільністю, спостережуваністю та

структурною організацією. Особливу увагу приділено польовій моделі концепту, де розрізняються ядро і периферія як взаємозалежні шари концептуального змісту.

Концепти взаємодіють між собою, утворюючи концептосферу – сукупність концептів, яка відображає національну ментальність, культурний досвід та мовну картину світу. Концептосфера – динамічна структура, що постійно змінюється, збагачуючись новими знаннями та смислами.

Таким чином, **концепт** і **концептосфера** постають ключовими поняттями когнітивної лінгвістики, що дають змогу глибше зрозуміти механізми мовного кодування знань, процеси концептуалізації та категоризації дійсності у свідомості людини.

Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в більш глибокому вивченні структури концепту – зокрема, уточнення польової моделі концепту, взаємозв'язку ядра і периферії, а також ролі когнітивних ознак на різних рівнях концептуального представлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Газуда О. М. Концепт як ментальне утворення у когнітивній лінгвістиці. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. Вип. 36. Т. 2. Одеса, 2018. С. 22-24.
2. Гарбера І. В. Функціонування терміна «концепт» у сучасній лінгвістиці. *Вісник Донецького національного університету*. 2014. № 1-2. С. 65-71.
3. Жайворонок В. В. Етнолінгвістика в колі суміжних наук. *Мовознавство*. 2004. № 5-6. С. 23-35.
4. Зайченко О. В. Поняття «концепт», його загальна характеристика. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. 2012. Вип. 24. С. 78-82.
5. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Концептуальний аналіз як метод концептивістики (на матеріалі концепту ЖИТТЯ в українській фраземіці). *Українська мова*. 2009. № 1. С. 41-52.
6. Науковий Блог. URL : https://naub.ua.edu.ua/definitiya-kontseptu-v-suchasnyh-linhvi/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення : 12.03.2025)
7. Пліс В. П. Типологія концептів у сучасній когнітивній лінгвістиці. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Вип. 9 (1). С. 115-119.
8. Полюжин М. Поняття, концепт та його структура. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2015. № 4. С. 212-222.
9. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.
10. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава. 2006. 716 с.
11. Федорюк Л. В. Специфіка української концептосфери : лінгвокультурологічний вимір (на прикладі концепту смерть) : монографія. Вінниця, 2019. 185 с.
12. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики : енциклопедичний словник для фахівців. К. : Артк, 1998. 336 с.

REFERENCES

1. Hazuda O. M. (2018). Kontsept yak mentalne utvorennia u kohnityvni linhvistytsi. [Concept as a mental formation in cognitive linguistics] *Naukovyi visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seria: Filolohiia*. – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology, 36 (2), 22-24. [in Ukrainian].
2. Harbera I. V. (2014). Funktsionuvannia termina «kontsept» u suchasni linhvistytsi. [Functioning of the term 'concept' in modern linguistics.] *Visnyk Donetskoho natsionalnoho universytetu*. – Bulletin of Donetsk National University, 1-2, 65-71. [in Ukrainian].
3. Zhaivoronok V. V. (2004). Etnolinhvistyka v koli sumizhnykh nauk. [Ethnolinguistics in the circle of related sciences] *Movoznavstvo*. – Linguistics, 5-6, 23-35. [in Ukrainian].
4. Zaichenko O. V. (2012). Poniattia «kontsept», yoho zahalna kharakterystyka. [The concept of 'concept', its general characteristics] *Naukovi zapysky*. – Scientific notes. Series 'Philological', 24, 78-82. [in Ukrainian].

5. Krasnobaieva-Chorna Zh. V. (2009). Kontseptualnyi analiz yak metod kontseptyvistyky (na materialy kontseptu ZhYTTIa v ukrainskii frazemitsi). [Conceptual analysis as a method of conceptualisation (on the material of the concept of LIFE in Ukrainian phraseology).] *Ukrainska mova. – Ukrainian language*, 1, 41-52. [in Ukrainian].
6. Naukovyi Bloh [Scientific Blog]. URL : https://naub.ua.edu.ua/defnitsiya-kontseptu-v-suchasnyh-linhvi/?utm_source=chatgpt.com (data zvernennia : 12.03.2025) [in Ukrainian].
7. Plis V. P. (2019). Typolohiia kontseptiv u suchasni kohnityvni linhvistytsi. [Typology of concepts in modern cognitive linguistics] *Zakarpatski filolohichni studii. – Carpathian philological studies*, 9 (1), 115-119. [in Ukrainian].
8. Poliuzhyn M. (2015). Poniattia, kontsept ta yoho struktura. [Concept, concept and its structure] *Naukovyi visnyk Shkhidnoevropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Filolohichni nauky. Movoznavstvo. – Scientific Bulletin of Lesya Ukrainka Eastern European National University. Philological sciences. Linguistics*, 4, 212-222. [in Ukrainian].
9. Prykhodko A. M. (2008). Kontsepty i kontseptosystemy v kohnityvno-dyskursyvni paradyhmi linhvistyky. [Concepts and concept systems in the cognitive-discursive paradigm of linguistics], 332 s. [in Ukrainian].
10. Selivanova O. O. (2006). Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia. [Modern linguistics: a terminological encyclopaedia], 716 s. [in Ukrainian].
11. Fedoriuk L. V. (2019). Spetsyfika ukrainskoi kontseptosfery : linhvokulturolohiini vymir (na prykladi kontseptu smert) : monohrafiia. [The specificity of the Ukrainian conceptsphere: linguistic and cultural dimension (on the example of the concept of death): a monograph.], 185 s. [in Ukrainian].
12. Shtern I. B. (1998). Vybrani topiky ta leksykon suchasnoi linhvistyky : entsyklopedychnyi slovnyk dlia fakhivtsiv. [Selected topical and lexicon of modern linguistics: an encyclopaedic dictionary for specialists], 336 s. [in Ukrainian].